

עפ"ג 4007/01/16 - א' ו' (עציר נגד מדינת ישראל)

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 4007-01-16 (עציר) נ' מדינת ישראל
בפני כב' השופט יוסף אלרון, נשיא [אב"ד]
כב' השופט יחיאל ליפשיץ
כב' השופטת אורית וינשטיין
המערער א' ו' (עציר)
נגד
המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

לפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט ד"ר זאיד פלאח) מיום 23/11/15 בתיק פלילי 20888-04-15 לפיו הורשע המערער על פי הודיית ובכתב אישום מתוקן בעבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי האמור בכתב האישום המתוקן בתאריך 4/4/15 בסמוך לשעה 9:00 ישבו המערער ואחותו (המתלוננת) בבית האחות בחיפה, כשהמערער היה ככל הנראה תחת השפעת אלכוהול. בהמשך, המתלוננת מסרה למערער כי עליו למצוא עבודה וכי אין בכוונתה להמשיך ולסייע לו מבחינה כספית, בין השניים התפתח ויכוח ואז תקף המערער את המתלוננת, באופן שחבט בחוזקה מכות בפניה.

כתוצאה ממעשיו של המערער נגרמו למתלוננת חבלות חמורות, הכוללות שברים שונים ברצפת ארובת העין ושברים נוספים, וכן חתך עמוק ומדמם באורך 3 ס"מ בלחי שמאל המגיע עד לזווית הפה. בעקבות מעשיו של המערער, המתלוננת נותחה בהרדמה מלאה, תוך שבוצעה רדוקציה בפניה ונעשה שימוש בפלטינה, ובהמשך אושפזה המתלוננת בבית החולים למספר ימים.

בטרם החלו להישמע ראיות המאשימה, הודה המערער במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן, כמפורט לעיל, ובטרם שמיעת הטיעונים לעונש, נתבקש שירות המבחן להגיש תסקיר בעניינו.

בתסקיר שירות המבחן צוינו מכלול נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער, כמו גם העובדה כי לחובתו עבר פלילי הכולל הרשעות קודמות רבות בעיקר בעבירות אלימות, לרבות ריצוי מספר עונשי מאסר בפועל. הרשעתו האחרונה משנת 2013, בגין ביצוע עבירת חבלה חמורה, שם נדון ל-21 חודשי מאסר בפועל ושחרר בחודש ינואר 2015, קרי כשלושה חודשים בלבד טרם מעצרו בתיק זה. שירות המבחן ציין כי את העבירה הנוכחית ביצע המערער בעוד תלוי ועומד כנגדו מאסר מותנה, "מה שעשוי להצביע על קשייו בקבלת גבולות החוק ובהפנמת סנקציות עונשיות".

קצינת המבחן ציינה כי מחד אישר המערער את המיוחס לו בכתב האישום המתוקן, אולם מאידך "נטה להשליך את האחריות לאלימות שגילה על אחותו ולהפחית ולמזער מחומרת העבירה".

המערער אף הסביר בשירות המבחן כי "בעודו נתון תחת השפעת אלכוהול מתקשה לשלוט ולווסת את כוחו הפיזי".

לאור האמור, העריך שירות המבחן כי הסבירות להישנות העבירות אצל המערער הינה גבוהה, נמנע מלבוא בהמלצה טיפולית או שיקומית כלשהי בעניינו, והמליץ להטיל ענישה מוחשית וקונקרטית של מאסר שתחדד עבור המערער את הגבול מפני הישנות התנהגות עוברת חוק בעתיד.

בא כח המאשימה בטיעוניו לעונש בבית המשפט קמא, הדגיש את חומרת העבירה ונסיבות ביצוע העבירה, וטען שמתחם העונש ההולם את מעשיו של המערער נע בין 3 ל- 5 שנות מאסר בפועל. באשר לעונש בתוך המתחם, ציין ב"כ המאשימה כי שירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו והמליץ על הטלת מאסר בפועל, את עברו הפלילי המכביד של המערער וביקש להטיל עונש ברף הגבוה של המתחם. בית המשפט קמא נתבקש להפעיל במצטבר מאסר מותנה של 12 חודשים התלוי ועומד נגד המערער מתיק אחר, וכן לחוב אותו בקנס כספי ובפיצוי למתלוננת.

מנגד, ביקש הסניגור להקל ככל הניתן עם מרשו, תוך שציין את הודאתו המיידית, וכן את נסיבות חייו האישיות והמשפחתיות הקשות שהביאו, לטענתו, להידרדרות במצבו הנפשי. עוד טען הסניגור כי תסקירי המעצר שנערכו בעניינו של המערער המליצו על שילובו בהליך גמילה ומכאן שנתקיימו בעניינו שיקולי שיקום המאפשרים לבית המשפט לחרוג לקולא ממתחם הענישה ההולם.

לאחר בחינת מכלול הפרמטרים הרלבנטיים הדרושים לעניין קבע בית המשפט קמא כי מתחם הענישה ההולם במקרה דנן הוא מאסר בפועל בין 18 ל-36 חודשים, וגזר על המערער את העונשים הבאים:

24 חודשי מאסר בפועל; הפעלת 12 חודשי המאסר המותנה (שהוטלו על המערער בגזר דינו של בית משפט השלום בחיפה בתיק פלילי 13-03-21756 ביום 5/6/2013), במצטבר לעונש המאסר בתיק זה, כך שסך הכל ירצה המערער 36 חודשי מאסר בפועל; מאסר מותנה, לבל יעבור המערער משך 3 שנים עבירת אלימות כלשהי ויורשע בה.

הערעור שלפנינו מופנה כנגד אורכו של המאסר בפועל שהוטל על המערער וכנגד קביעת בית משפט קמא כי עונש המאסר המותנה יופעל, כולו, במצטבר.

בהודעת הערעור שהגיש המערער בעצמו ובטרם מונה לו סניגור, טען המערער כי מבלי להקל ראש בעצם הפגיעה במתלוננת, אחותו, יש להתחשב בחרטה שהביע, בעובדה כי היה תחת השפעת אלכוהול חזקה בזמן האירוע, בנסיבות חייו האישיות והמשפחתיות הקשות ובכך שהביע רצון להשתלב בהליך טיפולי. המערער ביקש להקל בעונשו וכן להורות כי המאסר המותנה יופעל בחופף למאסר שהוטל בתיק זה.

בנימוקי הודעת הערעור המשלימה ובדין בפנינו טען סניגורו של המערער כי גזר דינו של בית המשפט קמא אינו מתחשב בשום פוטנציאל שיקומי אצל המערער וכן מתעלם מעמדת המתלוננת שהופיעה בפניו ובקשה להקל עם המערער. ב"כ המערער הגיש מספר פסקי דין בהם, לטענתו, התחשבו בתי המשפט בהיבט השיקומי כמו גם בעמדת המתלוננת והקלו בעונשים שנגזרו.

עוד ציין ב"כ המערער כי הליך המעצר והתסקירים שהוגשו במסגרתו יצרו אצל המערער ציפייה של ממש כי בבוא היום יוכל להשתלב בהליך של גמילה. תסקיר שירות המבחן בשלב המעצר המליץ לשלב את המערער בגמילה, ולאחר מספר חודשים המערער הועבר לקצין מבחן אחר ולהפתעתו בתסקיר טרם מתן גזר הדין כבר לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו.

על שום כך, בקש הסניגור להקל בעונשו של המערער, ולחילופין להורות על הגשת תסקיר משלים שיתייחס לשאלת שילובו של המערער בגמילה.

מנגד, הדגיש ב"כ המשיבה את חומרת עבירת החבלה החמורה אשר במקרה דנן בוצעה כלפי מתלוננת שהינה אחותו של המערער, כן הודגשו החבלות החמורות שנגרמו למתלוננת והטיפול הרפואי המורכב לו הזדקקה. נטען כי בית המשפט קמא גזר את עונשו של המערער בחלקו התחתון של המתחם וכי העונש שהוטל בסופו של יום אף חורג לקולא.

בנסיבות אלה, בקש בא כח המשיבה לדחות את הערעור.

דין:

עיינו עיין היטב בגזר דינו של בית המשפט קמא ובנימוקי ב"כ הצדדים ואנו קובעים כי דין הערעור להידחות.

כידוע, הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בחומרת העונש כפי שהלה נקבע על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הראויה או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר [ראו, למשל, ע"פ 8344/14 אסור נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (15.3.2015); ע"פ 5849/13 בן חיון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (6.10.2014)].

אנו סבורים כי המקרה דנן אינו נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותנו, ואף קובעים כי העונש שהוטל על המערער סביר ומאוזן ואין מקום להתערב בו.

עיון בגזר דינו המנומק של בית המשפט קמא מעלה כי בית המשפט נתן משקל למכלול הפרמטרים, לקולא ולחומרא, הרלוונטיים והדרושים לעניין, כמו גם לחומרת העבירה בה הורשע המערער ונסיבות ביצוע העבירה. העונש שהוטל על ידי בית המשפט קמא אף עולה בקנה אחד עם המלצת שירות המבחן שעניינה הטלת ענישה משמעותית והרתעתית של מאסר בפועל.

נדגיש כי לחובתו של המערער עבר פלילי מכביד, הכולל 13 הרשעות קודמות, רובן בתחום האלימות, ואף ריצוי מספר מאסרים בפועל, כשהמערער השתחרר ממאסרו האחרון רק כשלושה חודשים טרם ביצע את העבירה נשוא הערעור ובעת שמאסר מותנה תלוי ומרחף מעל ראש. כל אלה לא הרתיעו את המערער מלשוב ולבצע עבירה נוספת חמורה של אלימות, הפעם כלפי אחותו, ולגרום לה נזקים של ממש, הכוללים שברים בארובת העין וחתך באזור הפנים, ואף הצריכו ניתוח בהרדמה מלאה ומספר ימי אשפוז.

רבות נאמר על החומרה שבעבירות האלימות, על התפשטות עבירה זו בחברתנו ועל חובתו של בית המשפט להעלות את תרומתו במלחמה של החברה הישראלית באלימות הגוברת והולכת ברחובות ובבתים. יפים לעניין זה דברים שנאמרו בע"פ 8314/03 **שיהד בן עוזד נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (7.6.2005):

"בית-המשפט חייב להעלות את תרומתו הצנועה במלחמה הקשה שיש לחברה בישראל באלימות הגוברת והולכת ברחובות ובבתים, ותרומה זו תמצא את ביטוייה בעונשים החמורים ששומה עליהם על בתי המשפט לגזור על מעשי אלימות שפשו במקומנו כמגיפה. עלינו למוד את הרחמים שבליבנו כמידה הראויה להם, והרי ידענו כי כל מה שנעשה רחמן במקום אכזרי סוף שנעשה אכזרי במקום רחמן. יצא הקול מבית המשפט וילך מקצה הארץ ועד קצה. יצא הקול וידעו הכל כי מי שיורשע בעבירת אלימות יישא בעונש חמור על מעשהו. והעונש יהיה על דרך הכלל כליאה מאחורי סורג ובריח. וככל שיעצם מעשה האלימות כן תארך תקופת המאסר".

טרם סיום, נשוב ונזכיר את הכלל לפיו המאסר המותנה יופעל במצטבר [רע"פ 7314/15 **אברהמים אבו ריא נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (17.11.15)], וכן, ובהתייחס לדברי ב"כ המערער, כי השיקול השיקומי אינו בגדר השיקול הבלעדי, ויש לאזנו עם שיקולים נוספים, וביניהם שיקולי הגמול וההרתעה. כבר נאמר כי "רחמנות יתרה, הרי היא התאכזרות כלפי קרבנות מזדמנים ישרי-דרך" [דברי השופט סולברג בע"פ 8232/11 **מדינת ישראל נ' פלוני** [פורסם בנבו] (23.4.2012)].

עוד נוסיף, כי היה ורשויות שב"ס יסברו כי המערער מתאים להליך גמילה בין כתלי הכלא, יעשו כן לשיבוצו בהתאם.

אשר על כן, דין הערעור להידחות.

ניתן היום, ט' אדר א' תשע"ו, 18 פברואר 2016, במעמד באי כח הצדדים והמערער.

א. וינשטיין, שופטת

י. ליפשיץ, שופט

י. אלרון - נשיא
[אב"ד]